

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 23 1 ● 2024

Provinciale Organisaties Flora en Fauna

Het platform Provinciale Organisaties Flora en Fauna (POFF) is een samenwerkingsverband van vrijwilligersorganisaties die zich bezig houden met natuuronderzoek in Noord-Holland. De POFF wordt gefaciliteerd door de Stichting Landschap Noord-Holland. Ook vrijwilligersorganisaties die vooral gericht zijn op natuurbeheer worden ondersteund door Landschap Noord-Holland.

Doel van de POFF is het stimuleren van natuuronderzoek in Noord-Holland en het bevorderen van de samenwerking tussen de verschillende organisaties. Om deze doelen te bereiken geeft de POFF het blad *tussen Duin & Dijk* uit en is er één keer in de twee jaar de Noord-Hollandse Natuurdag. Nieuwe initiatieven van de aangesloten clubs zijn welkom.

Onderstaande organisaties zijn aangesloten bij de POFF en nieuwe vrijwilligersorganisaties kunnen zich melden bij de coördinator.

Bij de POFF aangesloten organisaties:

De Vlinderstichting (vlinders en libellen)

Contactpersoon: Klaas Kaag, Kofstraat 14, 1784 RP Den Helder.

Tel. 0223-630144, e-mail: klaas.kaag@hetnet.nl

Vrijwillige Weidevogelbescherming, Landschap Noord-Holland

(bescherming van weidevogels)

Contactpersoon: Nienke Kwikkel,

Tel. 088-0064479, e-mail: n.kwikkel@landschapnoordholland.nl

Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS) (zoogdieren)

Contactpersoon: Richard Witte, Frans Halsstraat 9, 1816 CM Alkmaar.

Tel. 06-45554586, e-mail: info@nozoz.nl

Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) (vogels)

Contactpersoon: Hans Stapersma, Heereweg 44, 1901 ME Castricum.

Tel. 06-22684313, e-mail: j.stapersma@gmail.com

Stichting FLORistisch Onderzoek Nederland (Floron) (vaatplanten)

Contactpersoon: Niko Buiten, Spaarne 49 app 1.7, 2011 CE Haarlem.

Tel. 023-5403266, e-mail: nikobuiten@online.nl

Vrijwilligersraad van de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken (weidevogels en planten in het veenweidegebied, beheer door boeren)

p/a: Slenkstraat 70, 1441 MS Purmerend.

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging,

Gewest Noord-Holland (KNNV) (alle soortgroepen)

Contactpersoon: Jeanette den Herder,

Tel. 06-13126318, e-mail: secretaris@regioalkmaar.knnv.nl

Stichting Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland,

afdeling Noord-Holland (RAVON) (reptielen, amfibieën, vissen)

Contactpersoon: Edo Goverse, p.a. IBED/UvA, Postbus 94240,

1090 GE Amsterdam, Tel. 020-5257331, e-mail: e.goverse@uva.nl

Abonnementen: Een jaarabonnement kost € 17,50.

U kunt zich aanmelden door een brief of een e-mail met uw naam en adres te sturen naar:

Landschap Noord-Holland
t.a.v. administratie *tussen Duin & Dijk*
Antwoordnummer 85127
1850 VA Heiloo

- Telefoon: 088-0064400 • info@landschapnoordholland.nl
- Banknummer: NL28RABO 011.91.39.510

Tussen Duin & Dijk is een onafhankelijk blad gewijd aan het onderzoek en de bescherming van de natuur en het landschap in Noord-Holland. Het wordt gemaakt voor en door vrijwilligers met een speciale passie voor natuur. Of die passie nu de hele natuur geldt, of specifiek vogels, vlinders, vissen of vleermuizen, planten, mossen of vossen. Het tijdschrift wordt uitgegeven door de Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna (POFF) en verschijnt viermaal per jaar. Het uitgeven van dit tijdschrift wordt gefaciliteerd door Landschap Noord-Holland.

Redactie: Tom Damm, Antje Ehrenburg, Koosje Lever, Stijn Nollen, Nel Ruitenbeek, Geert Timmermans, Frank Visbeen, Anne Voorbergen, Martin Witteveldt, Miranda Zutt-van der Made.

Vaste medewerker: Jos Zwarts.

Redactieadres: Frank Visbeen, Blauwpijpstraat 6, 1019 KW Amsterdam.
e-mail: frank.visbeen@gmail.com

Website: www.tussenduinenendijk.nl

Redactieraad: Klaas Kaag, Erik Menkveld, Harm Niesen, Pim de Nobel, Kees Scharringa, Johan Stuart, David Tempelman, Mark van Til, Wim Tijsen, Ron van 't Veer.

Vormgeving: Bredewold & Buczynski Art&Design, Haringhuizen.

Druk: SpringerUit Drukwerk, Schoorl.

Oplage: 1200.

© Auteursrecht voorbehouden. Overname is slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

ISSN: 1570-7261

Richtlijnen voor kopij: Een bijdrage leveren aan *tussen Duin & Dijk*? Graag!

De richtlijnen voor het aanleveren van kopij zijn te vinden op www.tussenduinenendijk.nl.

● *Juweeltje. Foto: Jan van Duinen.
Achtergrondfoto: Stijn Nollen.*

Column

Onbeschreven

In *tussen Duin & Dijk* is het leven onder het maaiveld nage-noeg onbeschreven. Vrijwel alle artikelen gaan over vogels, planten, zoogdieren, insecten, paddenstoelen, slakken en spinnen, zeg maar de bovenwereld, terwijl de onderwereld cruciaal is voor het functioneren van de bovenwereld. Charles Darwin (1809-1882) constateerde dat al. In een serie experimenten nam hij waar dat elke korrel grond van de gehele toplaag in zijn achtertuin meerdere keren per jaar de darm van een worm passeert. Verder zag hij dat wormen dierlijke resten en delen van dode planten de grond introkken en op deze manier bacteriën en schimmels voorzagen van voedingsmateriaal. Er was dan ook geen dier op aarde dat hij zo bewonderde.

Ondanks de wormobservaties van Darwin ging het in bijna 150 jaar vervolgstudies alleen over de bovengrondse soorten als Darwinvink en galapagosreuzenschildpad. Dus niet over 'Darwin in de Grond' en het belang van de bodemdieren voor het leven op deze planeet.

Een theelepels grond bevat meer levende wezens dan er mensen op aarde rondlopen. In Nederland komen 22 soorten wormen voor. De bekendste soort is de gewone regenworm of pier. Regenwormen in bos op zandgrond zijn een zeldzaamheid en in heidegebied komen ze vrijwel niet voor. De meeste soorten en grootste dichtheden worden aangetroffen in de klei- en veenbodems (241-540 wormen per m²) van grasland. Maar welke soorten en type wormen kruipen er rond in de Noord-Hollandse bodem? Zo zijn er pendelaars, grondeters en strooiseleTERS en wat is hun precieze rol in de voedselketen?

Tussen Duin & Dijk moet meer ondergronds gaan en het onzichtbare zichtbaar maken. Dus kom maar op met dat artikel over de Noord-Hollandse regenwormen, springstaarten, beerdiertjes, aaltjes of schimmels!
GT

4 *Pissebedden in Noord-Holland*

8 *Nauwkeurige kolonietellingen van grote sterns*

13 *Chinese moerasslak*

14 *Vijftien jaar orchideeën tellen in Westpoort*

18 *Onderzoek visstand Egmond aan Zee*

21 *Droge duinheide*

22 *Aanspoelsel*